

ชาติชาย อังอรุณกร : สภาพการอยู่อาศัยในเรือในเขตกรุงเทพมหานคร

(Living Condition in Boat Houses in Bangkok Metropolis)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.สุปรียา หิรัญโร, 108 หน้า. ISBN 974-331-871-2.

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการอยู่อาศัยและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาการอยู่อาศัยต่าง ๆ ตลอดจนการวางแผนด้านที่อยู่อาศัยของผู้ที่อยู่อาศัยในเรือที่มีส่วนพักอาศัย ที่จอดอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งประเภทที่เป็นเรือยนต์ลากจูง และเรือลำเลียงแม่น้ำ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัย โดยเน้นการศึกษาเชิงสำรวจด้วยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 303 ตัวอย่าง

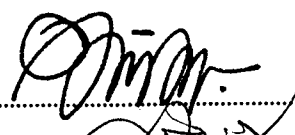
ผลการศึกษามีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้ ผู้อยู่อาศัยในเรือส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ต่ำ กล่าวคือ รายได้ต่อเดือน 7,000-10,000 บาท รายจ่ายต่อเดือน 5,000-7,000 บาท และไม่มีเงินออม มีสมาชิกครอบครัวที่อยู่อาศัยในเรือ เฉลี่ยเพียง 2 คน แต่ที่จริงมีสมาชิกในครอบครัวมากกว่านั้น กล่าวคือยังมีบุตรที่ต้องนำไปฝากญาติเลี้ยงบนฝั่ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น พักอาศัยในเรือมาเป็นเวลามากกว่า 25 ปี มีลักษณะเป็นลูกจ้างหรือคนงานมากกว่าเจ้าของเรือเอง ไม่มีบ้านพักอาศัยบนฝั่ง ขนาดพื้นที่อยู่อาศัยในเรือเฉลี่ย 15-20 ตารางเมตร ซึ่งแม้มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่อยู่อาศัยมาตรฐานขั้นต่ำ แต่เพียงพอต่อการอยู่อาศัยเพียง 2 คน แม้จะไม่มีความสะดวกสบายในเรื่องไฟฟ้าและประปาภายในเรือ แต่ผู้อยู่อาศัยไม่เห็นเป็นปัญหาเนื่องจากมีความเคยชิน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยในทรัพย์สินและที่จอดเรือในเขตชุมชน ส่วนแนวโน้มการอยู่อาศัยในอนาคต ต้องการขึ้นไปอยู่บนฝั่ง ไปอยู่ในภูมิลำเนาเดิม มีเพียงส่วนน้อยที่คิดจะซื้อบ้านในกรุงเทพมหานคร

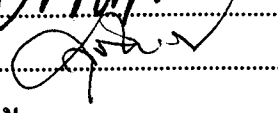
ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพการอยู่อาศัยในเรือในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นทั้งที่อยู่อาศัยประเภทเคลื่อนที่และเป็นสถานที่ประกอบอาชีพพร้อมๆกัน มีข้อดีในส่วนของผู้อยู่อาศัยเองหลายประการ เช่น ต้นทุนการอยู่อาศัยต่ำ ประหยัดค่าน้ำค่าไฟ และไม่เสียเวลาในการเดินทางระหว่างที่ทำงานและที่อยู่อาศัย แต่มีผลกระทบต่องานและสิ่งแวดล้อมในเรื่องของการรับถ่ายของเสียลงแหล่งน้ำ การจอดเรือกีดขวางการสัญจรทางน้ำ ปัญหาสังคมในเรื่องครอบครัวต้องแยกกันอยู่ ไม่สามารถนำที่อยู่อาศัยในเรือไปจดทะเบียนบ้านเหมือนบ้านบนฝั่งได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในเรือให้เป็นที่อยู่อาศัยแบบถาวร จำนวนที่อยู่อาศัยในเรือยังมีจำนวนน้อย อย่างไม่มีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนครัวเรือนโดยรวมทั้งระบบ และปัญหาที่ผู้อยู่อาศัยในอนาคตสำหรับลูกจ้างหรือคนงานในเรือ หลังจากที่ไม่ได้ทำงานในเรือแล้ว เนื่องจากคนเหล่านี้ไม่มีเงินออมและการวางแผนการอยู่อาศัย เป็นต้น ฉะนั้น แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยในเรือ จึงควรทำในลักษณะของที่อยู่อาศัยชั่วคราวสำหรับช่วงทำงาน โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานให้ถูกสุขลักษณะ พร้อมกับการสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยแบบถาวรบนฝั่ง ตามความต้องการของผู้อยู่อาศัยในเรือ

ภาควิชา เกษการ

สาขาวิชา เกษการ

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม